

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 13. Alvarus Nunius Prætor novos colonos inducit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

CENSU facto, tum demum res ordine stabiliri cœpta est: loca arcis proxima in domorum areas distributa, ædes sacræ publicæque erectæ, magistratus institutus: denique anno millesimo quingentesimo trigesimo-octavo, vigesimo-quinto Australis elevationis gradu, ducentis & quadraginta à mari leucis, quadragesimo ab Paraquari ostio lapide, urbs provinciæ deinde caput, conservato arcis nomine, sub Assumptæ Virginis titulo condi cœpta, & pro temporum angustiis contra hostium insultus firmata, hæcenus feliciter perennat. Porro Paraquarium flumen, ad cujus litus urbs nova sita est, inter præcipua novi orbis flumina celebratur. Ab origine trecentas omnino leucas, haustis frequenter inelytis amnibus, capaci semper magnarum navium alveo, placidè percurrit, antequam ab Paranâ violenter abreptum, ducentis ab mari leucis fluvium Argenteum junctim conficiant. Illud in concursu notabile, quod quamvis jam eodem alveo decurrant, conferent tamen separatim per aliquot milliaria suum colorem, quasi dedignetur Parana limpidissimas suas aquas cum Paraquarii turbidis undis confundere: aut quasi ægrè ferat Paraquarium gloriâ Regii nominis spoliari. Paraquarium enim Coronatum flumen sonat, inde ortâ derivatione, quod ejus accolæ plumis aviis versicoloribus in utroque litore mirâ varietate volantium se coronent. Nec variegatioribus sunt volucrum pennæ, quàm linguæ & mores Barbarorum, littorales Paraquarii sylvas & campos disgregatim habitantium: inter quos ingenii bonitate, & ad urbanitatem aliquam capeffendam aptitudine, eminebant Guarani, qui ad amicitiam & conductitiâ servitiâ, atque ad eò ad Regis Catholici imperium allecçi, non ægrè se Hispanis tradidère. His ita constitutis,

SUB Quadragesimæ finem anni millesimi quingentesimi trigesimali noni, placuit Prætori supplicationem ad honorem Christi passî instituere, ad quam finitimorum remotorumque pagorum indigenæ eo sine convocarentur, ut nostrorum Ministeriorum aliquam æstimationem facere inciperent: sed Barbari insolitis servitiis jam exacerbati, eam occasionem secus quàm intendebatur arripientes, conjuratione factâ, supplicationis diem Hispanis occidendis indicunt, & ad suspensionem rebellionis amovendam, præter arcum & sagittas nulla arma adferunt, arbitrati inermes nudosque Hispanos, & ad se flagellandû paratos, à multitudine facile opprimi posse. Octo millia conjuratorum adfuisse fama est: & jam Hispani nullius flagitii suspicaces, piâ flagellatione in terga savituri, se scuticis armabant. Jam rerum sacrarum fercula in propatulo erant, cum Inda mulier patrandi facinoris conscia, Salazarium herum ex commiseratione clam adit: Et quam tui, inquit, ô Here, ad necem hodie destinati me miseret. Perculit Salazarium inopina ancillæ vox, qui blandimentis extortâ conjurationis serie, summâ dissimulatione pergît ad Prætozem. Prætor accepto rebellionis indicio (quia temporis angustia alia consilia excludebant) fingit se de Japitorum nuper in Hispanos rebellium tumultu nuncium accepisse, tantum non in portis esse. Ad arma conclamatur, sepositis flagellis Hispani sclopeta & enses arripiunt, deinde quasi conjuratorum auxilio contra communes hostes Prætor uti vellet, gentis primores ad prætorium evocat, intromissos in diversa loca injectis vinculis distrahit, raptimque expressâ confessione in furcas rebellionis principes agi jubet. Diceres reliquos sidere aliquo afflatos vim omnem sensumque amisisse; adeò nihil meditati facinoris ausi sunt, ut etiam reorum more supplicia sibi debita deprecarentur, amicitia integritatem spondentes. Prætor, oppressis conjurationis capitibus, multitudini pepercit: quo facto ita sibi devinxit Barbaros, ut filias fororesque suas, deficientibus fœminis Europæis, imposterum libenter Hispanis concederent. Ex quibus uxoribus adeò numerosam prolem fecerunt, ut accedentibus ex Europâ novis supplementis, non multis post annis plures colonias ducere quiverint, immensam propè provinciam in varias ditiones uni Paraquariensi subditas dividentes.

INTEREA cùm relatum esset ad Carolum Quintum Cæsarem de morte Didaci Mendoçæ, & adversis fluminis Argentei rebus, ut erat contra difficultates ob-

B

luctantis

CAPUT
XI.
Urbs Assumptæ
Virginis
Paraquariæ
caput adifi-
catur.

1538.

Paraquarii
fluminis de-
scriptio.

Notabilis
Paraquarii
cum Parana
concurfus.

Paraquarii
nominis ori-
go.

CAPUT
XII.
Paraquari-
fes Barbari
in urbis
Assumptio-
nis colonos
conjurant.

Conjuratio-
nis occasio.
1539.

Indicium.

Conjurato-
rum capita
oppressun-
tur.

CAPUT
XIII.
Alvarus Nû-
nius Prætor
novos colo-
nos inducit.

1540.

*Alvarus
Nunius Pa-
raquaria
Prætor.**Alvari Nu-
nii parentes,**Dotes.**Navigatio.**Terræ
iter.*

1541.

*Dominicus
Irala terram
explorat.**Ipanenses
vincuntur.*

luctantis animi, novorum colonorum supplementum cum alio Prætor eò mittere destinat. Præfecturam ambientibus quamplurimis, Alvarus Nunius, cui gentile nomen à Capite Vaccæ, ingentibus Majorum meritis, obtinuit. Nam ejus avus Petrus Vera pro Rege Catholico Fortunatas insulas subjugarat, rexeratque: quo in magistratu rectè gerendo, patrimonio penitus consumpto, eò adactus fuerat, ut pro tuendâ dignitate, provinciâque retinendâ, acceptâ pecuniâ vi, Mauro homini ditissimo geminos filios postea ab Rege redemptos, oppignoraret. Horum unus Alvarum, de quo sermo est, filium habuerat: qui postquam juventutem avi & patris artibus excoluisset, Pamphilo Narbaësi duce, in Floridam insulam arario Regio præfutura navigans, naufragio ad continentis Americæ oram allisus, in Barbarorum manus venit: narrantque primæ notæ scriptores, cum tantæ bonitatis fuisset, ut in decennali captivitate apud Mexicanos populos, invocato Divinæ Triadis nomine, multa supra naturæ vires miracula patirerit. Is ergo præfecturam adeptus, septingentis viris, præter imbellem turbam, ex præscripto Cæsaris quinque navibus impositis, Gadibus solvens, commodâ usus navigatione, ubi ad vigesimum octavum latitudinis Australis gradum pervenit, naves huic Americæ parti applicuit, cui Sanctæ Catharinæ insula obvertitur. Inde inbelli nauticâque turbâ mari præmissâ, ipse cum quingentis Hispanis, Alexiana ferme vestigia sequutus, exploratâ quaquaversum per trecentarum leucarum spatium terrâ, anno sesquimillesimo quadragesimo primo Assumptionis urbem feliciter tenuit: de cujus itineris rationibus illud singulare est, quod neminem ex tanto numero terrâ marique amiserit. In præfecturæ aditu, delectu habito, trecentos viros Dominico Irala Expratori tradidit, eo fine, ut adverso flumine Paraquario, quantum humanis viribus posset, occidentem versus eniteretur, nam inter ipsum & Vacam de Castro Peruvix Prætozem in Hispaniâ convenerat, omni modo illud iter tentandum frequentandumque esse, ut Peruvia Paraquariâque mutuis commoditatibus & viribus aufereretur. Dominicus Irala, quò jubebatur profectus, ducentis & quinquaginta leucis ab Assumptionis urbe navibus promotis, rediens Prætozem docuit sibi videri per eam partem adiri Peruviam posse. Dilato tantisper hoc negotio, Prætor ad Ipanæ fluminis barbaros accolos certos homines mittit, rogaturos ut Alexii Garcix filium popularibus suis restituerent: sed Ipanenses, nunciis ad unum omnibus interfectis, Prætori renunciant, nihil se pacatè unquam responsuros: nuncios abs se interfectos si vindicare vellet, bellum non reculare. Prætor responso exacerbatus, Alfonso Riquelmium nepotem suum cum trecentis Hispanis & mille Indis amicis ad castigandos inhospitales Barbaros destinat. Commisso prælio quatuor Ipanensium millia cæsa, tria millia in captivitate abacta, ex Hispanis quatuor, ex amicis Indis centum & quinquaginta desiderati sunt. Hæc victoria, ipso Divi Jacobi Hispaniæ Tutelarix pervigilio parata, populos alios pellexit, ut vellent Hispanis esse vectigales.

CAPUT

XIII.

*Exploratâ
terrâ in Hi-
spaniam de-
portatur.**Insula ame-
ricæ descriptio.*

POST Ipanensem expeditionem, Prætor in Peruviam per se viam aperturus, & simul coloniis ducendis opportuna loca exploraturus, pretiosorumque metallorum fodinas scrutaturus, quadringentos Hispanos, ditandi dilatandique spe incitatos, secum navibus imponit. Ex itinere Oiolanæ necis complices castigat: confectis adverso flumine ducentis & quinquaginta leucis, ad insulam applicuit situs amenitate ubertatèque mirabilem: longitudo ejus triginta passuum millibus, latitudo, nisi quâ in acumen desinit, novem milliaribus protenditur: quantis in deliciis apud primos inventores hæc insula fuerit, illud argumento est, quòd paradisum appellarint. Æquali per totum annum cæli temperie gaudet, declinaturâ in calidam, nisi statis quotidie temporibus aër zephyris eventilaretur, nativusque sub zonâ Torridâ Solis vapor proximi fluvii humoribus, necnon crebris fontibus ubique subsilentibus, & in modicos amnes exuberantibus, temperaretur. Fructuum sponte nascentium ingens copia; sapor verò varietasque adeò singularis, ut quamvis silvestres sint, proximè ad quasvis hortorum Europæorum delicias accedere videantur. Nullo tempestatum discrimine incolæ, quos Aurecones à perforatis

auribus